

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi (HE 310/2022 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Pauliina Pitkänen, valtiovarainministeriö
- johtava asiantuntija Anne Kaleva, Verohallinto
- taloussuunnittelupäällikkö Johanna Simpanen, Kirkkohallitus
- kansainvälisen taloushallinnon päällikkö Jussi Lares, Suomen Punainen Risti

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Tulli
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Kirkon Ulkomaanapu

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arvonlisäverolakia, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia sekä eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annettua lakia.

Arvonlisäverolakiin lisättäisiin säännökset arvonlisäverodirektiivissä edellytetystä verovapautuksesta. Yleishyödyllistä toimintaa harjoittaville järjestöille ja uskonnollisille yhdyskunnille an-

Valiokunnan mietintö VaVM 40/2022 vp

nettaisiin oikeus saada palautuksena hankintaan sisältyvä arvonlisävero sellaisista tavaroista, jotka nämä toimijat vievät Yhteisön ulkopuolelle osana siellä harjoittamaansa hyväntekeväisyys- tai avustustoimintaa. Palautusta haettaisiin Verohallinnolle tehtävällä hakemuksella.

Lisäksi säännöksiä, jotka koskevat valtiollisten toimijoiden sekä avustus- ja hyväntekeväisyysjärjestöjen maahantuomia perustarvikkeita koskevaa verovapautusta, täsmennettäisiin siten, että ne vastaavat maahantuontidirektiiviä.

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettuun lakiin tehtäisiin arvonlisäverolakiin ehdotettuun avustusjärjestöjen ja uskonnollisten yhdyskuntien vientiä koskevaan säännökseen liittyvä muutos.

Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisistä tuonneista suoritettavan veron ja sen perusteella tehtävän vähennyksen ajallista kohdistamista koskeva säännös kumottaisiin tarpeettomana Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetusta laista. Tulli tekee nykyisin tullauspäätökset myös näistä tuonneista, joten myös näiden tuontien osalta voitaisiin soveltaa arvonlisäverolain ajallista kohdistamista koskevia yleissäännöksiä. Samasta syystä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia muutettaisiin siten, että laissa säädetty Tullin tiedonantovelvollisuus Verohallinnolle koskisi myös Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välistä tuontia.

Lisäksi eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annettuun lakiin tehtäisiin viittaustarkistus.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2023. Palautusta koskevat arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muutokset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2023. Palautusta voitaisiin kuitenkin hakea vasta 1.1.2024 tai sen jälkeen.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunta pitää perusteltuna, että arvonlisäverolakiin lisättäisiin arvonlisäverodirektiivin edellyttämä verovapautus, jossa yleishyödyllisille yhteisöille ja uskonnollisille yhdyskunnille annettaisiin oikeus saada palautuksena hankintaan sisältyvä arvonlisävero Yhteisön ulkopuolelle avustustoimintaa varten viedyistä tavaroista. Myös asiantuntijakuulemisissa ehdotusta kannatettiin.

Vapautus on arvonlisäverodirektiivin mukaan mahdollista toteuttaa joko suorana verottomuutena tai palautusmenettelyä soveltaen. Kuulemisissa esitettiin, että esityksessä ehdotetun palautusmenettelyn sijaan vapautus olisi tehokkaampaa toteuttaa suorana verovapautuksena. Tavaroiden lopullinen käyttötarkoitus ja -paikka ei välttämättä ole kuitenkaan vielä tiedossa siinä vaiheessa, kun hankitaan avustustoiminnassa tarvittavia tavaroita. Tällaisessa tilanteessa yksinomaan Yhteisön ulkopuolelle vietäviä tavaroita koskeva verovapautus voitaisiin myöntää ainoastaan palautusmenettelyä soveltaen. Palautusmenettelyn on arvioitu olevan myös vähemmän altis väärinkäy-

Valiokunnan mietintö VaVM 40/2022 vp

töksille. Verohallinto on myös arvioinut, että palautusmenettelyn käyttöönottamisesta aiheutuvat tietojärjestelmien muutostarpeet olisivat vähäisiä. Nämä seikat huomioon ottaen valittua palautusmenettelyä on pidettävä perusteluna.

Oikeus palautukseen koskisi tilannetta, jossa tavarat viedään yhteisön ulkopuolelle osana yleishyödyllisen yhteisön tai uskonnollisen yhdykskunnan harjoittamaa Yhteisön ulkopuolelle suuntautuvaa ja luonteeltaan jatkuvaa hyväntekeväisyys- tai avustustoimintaa. Hallituksen esityksen mukaan toimintaa voitaisiin pitää jatkuvaluonteisena esimerkiksi silloin, kun tarkoitus harjoittaa Yhteisön ulkopuolelle suuntautuvaa hyväntekeväisyys- tai avustustoimintaa ilmenee järjestön toimintasuunnitelmasta tai -ohjelmasta taikka säännöistä. Palautusoikeus koskisi myös kerta-luonteista materiaaliapua tietyn katastrofin uhreille silloin, kun katastrofiavun antaminen on osa järjestön säännönmukaista toimintaa.

Hallituksen esityksessä esitetään, että verovapautus tulisi voimaan 1.7.2023 ja koskisi voimaantulopäivänä tai tämän jälkeen tehtyjä hankintoja. Palautusta voitaisiin kuitenkin hakea vasta 1.1.2024, jotta Verohallinto ehtisi toteuttaa tarvittavat muutokset tietojärjestelmiin. Kuulemisessa on esitetty, että vapautus tulisi säätää taannehtivasti kattamaan myös niiden tavaroiden hankinnat, jotka on hankittu ennen lain voimaantuloa, ja viitattu siihen, että kyse on direktiivin mukaisesta sääntelystä. Vapautuksen toteuttaminen taannehtivasti olisi haastavaa hallinnollisista ja valvonnallisista syistä. Tähän nähden valiokunta pitää esityksessä ehdotettua voimaantuloajankoh-
taa perusteltuna.

Arvonlisäverolain 94 §:n perustarvikkeiden maahantuontia koskevaa verovapautusta täsmennettäisiin siten, että maahantuonti olisi verotonta sillä edellytyksellä, että tavarat on saatu ilmaiseksi. Kuulemisissa on kyseenalaistettu muutoksen tarpeellisuus direktiivin näkökulmasta. Maahantuontidirektiivin mukaan verosta voidaan vapauttaa ainoastaan vastikkeetta hankittujen perustarvikkeiden maahantuonti. Ehdotettu muutos vastaisi siten maahantuontidirektiiviä. Hallituksen esityksessä ei esitetä muutoksia avustus- tai hyväntekeväisyysjärjestöjen tuomien perustarvikkeiden tuontitullittomuuteen.

Esityksessä ehdotetaan, että Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisistä tuonneista suoritettavan veron ja sen perusteella tehtävän vähennyksen ajallista kohdistamista koskeva säännös kumottaisiin tarpeettomana Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetusta laista. Tulli tekee nykyisin tullauspäätökset myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välisten tuontien osalta, joten myös tältä osin voitaisiin soveltaa arvonlisäverolain ajallista kohdistamista koskevia yleissäännöksiä. Ahvenanmaan maakunnan hallitus on lausunnossaan edellyttänyt, että lakiehdotuksen valmistelussa otetaan huomioon maahantuojan mahdollisuus ilmoittaa maahantuonnista kausi-ilmoituksen avulla. Saadun selvityksen mukaan tulli tekee tullauspäätökset myös kausi-ilmoitusmenettelyn osalta ja tullauspäätös tehdään tulli-ilmoituksen hyväksymisen jälkeen. Kausi-ilmoitusmenettelyssä voidaan soveltaa ajallista kohdistamista koskevia arvonlisäverolain yleissäännöksiä eikä ehdotusta ole siten tarvetta täydentää tältä osin.

Valiokunnan mietintö VaVM 40/2022 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 310/2022 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 3.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Heli Järvinen vihr
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Matias Marttinen kok
jäsen Sari Multala kok
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Iris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
varajäsen Anne Kalmari kesk
varajäsen Toimi Kankaanniemi ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen